

PARNIČNI POSTUPAK

Stručni članak UDK 347.922

Prethodno pitanje u parničnom postupku

Damir Jelušić, dipl. iur.*

U pravnoj se teoriji prethodno pitanje kao procesnopravni institut hrvatskoga građanskog parničnog procesnog prava alternativno naziva i prejudicijelnim ili incidentalnim pitanjem, a definira se kao pravno pitanje koje predstavlja samostalnu pravnu cjelinu bez čijeg se rješenja ne može riješiti glavna stvar. Zakonskom je, pak, normativnom stilizacijom propisano da kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno. S obzirom na činjenicu da je ovaj procesnopravni institut u Zakonu o parničnom postupku normiran samo jednim zakonskim člankom, u predmetnom ćemo radu na primjerima iz relevantne judikature pokušati prezentirati odnosno pružiti odgovore na neka pitanja koja su u njegovoj višedesetljetnoj primjeni iznjedrena u judikaturi.

Ključne riječi: parnični postupak, prethodno pitanje, sudska praksa, bitna procesna povreda, učinci odluke.

1. UVOD

U pravnoj se teoriji prethodno pitanje kao procesnopravni institut hrvatskoga građanskog parničnog procesnog prava alternativno naziva i prejudicijelnim ili incidentalnim pitanjem, a definira se kao pravno pitanje koje predstavlja samostalnu pravnu cjelinu bez čijeg se rješenja ne može riješiti glavna stvar¹. Zakonskom je, pak, normativnom stilizacijom propisano da kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno². S obzirom na

činjenicu da je ovaj procesnopravni institut u ZPP-u normiran samo jednim zakonskim člankom, u predmetnom ćemo radu na primjerima iz relevantne judikature pokušati prezentirati odnosno pružiti odgovore na neka pitanja koja su u njegovoj višedesetljetnoj primjeni iznjedrena u judikaturi.

2. NAČINI RJEŠAVANJA PRETHODNOG PITANJA

Triva³ navodi da, ovisno o procesnom sistemu rješavanja prethodnog pitanja u eurokontinentalnim pravnim sustavima, postoje 3 modela rješavanja tog pitanja, francuski, njemački i kombinirani koji se primjenjuje u našem tuzemnom parničnom postupku. Po francuskom je modelu o prethodnom pitanju ovlašten odlučivati samo onaj organ odnosno tijelo u čiju nadležnost odnosno mjerodavnost potpada rješavanje

* Damir Jelušić, Odvjetničko društvo Vukić, Jelušić, Šulina, Stanković, Jurcan & Jabuka d.o.o., Rijeka.

¹ Triva, Siniša, Dika, Mihajlo, Građansko parnično procesno pravo, Zagreb, Narodne novine, 2004., str. 71.

² Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13 i 89/14; dalje: ZPP).

³ Ibid., str. 72.

tog pitanja pa kada se ono kao prethodno pojavi pred sudom, on mora prekinuti postupak i sačekati odluku nadležnog tijela za koju je, pride, i pravno vezan. Njemački je sistem, pak, potpuno opozitan na način da je tijelo pred kojim se neko pitanje javi kao prethodno isto beziznimno i uvijek ovlašteno riješiti samo, ali uz limitirani odnosno pravni učinak koji se proteže samo na taj postupak. Nadalje, ako je to pitanje već kao glavno pravomoćno riješeno pred drugim tijelom ili organom, ta odluka ne obvezuje tijelo pred kojim se pitanje pojavi da ga riješi na drukčiji način. Konačno, treći kombinirani ili mješoviti model, kolokvijalno nazvan i austrijskim, egzistira u našem građanskom parničnom procesnom pravu pa o njemu opširnije pišemo nastavno.

3. PROCESNE PRETPOSTAVKE POTREBNE DA BI PARNIČNI SUD BIO OVLAŠTEN ODLUČIVATI O PRETHODNOM PITANJU

Iz poviše je citirane normativne stilizacije bjelodano i evidentno da za odlučivanje parničnog suda o prethodnom pitanju mora, i to *in cumulo*, egzistirati 5 zakonskih procesnih pretpostavki. Prvo, njegovo rješavanje mora biti *condicio sine qua non* za meritorno rješavanje predmeta odnosno odlučivanje o glavnom tužbenom zahtjevu. Drugo, posrijedi mora biti odlučivanje o egzistentnosti nekog prava ili pravnog odnosa. Treće, to pravno pitanje mora predstavljati samostalnu pravnu cjelinu. Četvrto, ono ne smije već biti pravomoćno riješeno po drugom nadležnom tijelu ili sudu. Konačno, peto, posebnim propisima ne smije biti normirana zabrana rješavanja tog pitanja kao prethodnog po parničnom sudu. U kontekstu prvonavedene zakonske pretpostavke, dakle, meritorna odluka o glavnoj stvari ne može biti donesena bez razrješenja prethodnog pitanja. Primjerice - ... *Kad po prijedlogu tužitelja nije prekinut postupak dok se ne okonča tužiteljjev prijedlog za obnovu postupka kod nadležnog tijela u Italiji radi ostvarivanja prava na talijansku mirovinu, nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP-a. Naime, prekid postupka dolazi u obzir kada odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos (čl. 12. st. 1. ZPP-a). Ovdje pak za ocjenu jesu li radnici tuženika postupili nezakonito, odnosno nepravilno nije odlučno kako će se riješiti postupak koji je pokrenuo tužitelj u Italiji radi ob-*

*nove postupka za rješavanje prava na talijansku mirovinu*⁴... Drugo, prethodnim se pitanjem mora odlučivati, primjerice kao i kod deklaratorne tužbe, o egzistentnosti nekog prava ili pravnog odnosa. *Argumentum a contrario*, odlučujući o njemu, ne može se odlučivati o postojanju neke pravnorelevantne činjenice. Primjerice - ... *suprotno navodima tužitelja nije učinjena relativno bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi s čl. 12. i čl. 334. ZPP-a. Prethodno pitanje u smislu odredbe čl. 12. st. 1. ZPP-a postoji kad odluka suda ovisi od prethodnog rješenja pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, pa se bez rješenja tog pitanja ne može riješiti glavna stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu. To su dakle samo pravna pitanja uvjetnog značenja, ali ne i takva pitanja činjenične naravi*⁵... Ili, primjeri iz judikature o pitanjima koje su sudovi okarakterizirali neprejudicijelnima - ... *Odluka suda o istoj glavnoj stvari u postupku koji se vodi između različitih stranaka nema značaj prethodnog pitanja*⁶... ... *Postojanje litispendencije nema značaj prethodnog pitanja*⁷... Potom, ono mora predstavljati zasebnu koherentnu samostalnu pravnu cjelinu o kojoj se može odlučivati. Primjerice - ... *Prethodno pitanje je pravno pitanje postoji li neko pravo ili pravni odnos bez kojeg se ne može riješiti glavna stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu*⁸... Predzadnje, o njemu već ne smije biti donesena pravomoćna odluka suda ili drugog nadležnog tijela jer takva eventualna odluka pravno vezuje parnični sud. Primjerice - ... *U konkretnom slučaju odlukom nadležnog upravnog tijela tužitelju nije priznato pravo na isplatu mirovine za sporno vremensko razdoblje, pa zahtjev za isplatu u ovom predmetu nije osnovan. Prema odredbi čl. 12. st. 1. ZPP-a kad odluka ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima i nije drugačije određeno. Iz sadržaja te odredbe jasno proizlazi da ukoliko je nadležno tijelo donijelo odluku o prethodnom pitanju, sud je vezan za pravomoćnu odluku tog tijela. Zbog toga su u ovom predmetu, nižestupanjski sudovi pravilno primijenili odredbu čl. 12. st. 1. ZPP-a kada su smatrali da su vezani odlukom nadležnog tijela u*

⁴ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 34/2007-2.

⁵ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1281/2006-2.

⁶ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Pž-876/06.

⁷ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Pž-4024/04.

⁸ Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, Pž-3547/04.

upravnom postupku⁹. Ili, ... *Pravilno su postupili sudovi nižeg stupnja kada su odbili tužbeni zahtjev kao neosnovan. Prema odredbi čl. 12. st. 1. ZPP-a kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanju postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije odluku donio sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drukčije određeno. Odluka o tome je li tuženik dužan platiti tužitelju iznos od 102.900,00 kn ovisi o prethodnom rješenju pitanja pripada li tužitelju za razdoblje od 1. ožujka 1992. pa do 1. svibnja 2005. godine pravo na mirovinu. O tom pravnom pitanju već je odlučeno u upravnom postupku rješenjem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Slavonskom Brodu broj: 32154 od 15. travnja 2002. godine, koje je potvrđeno rješenjem nadležnog drugostupanjskog tijela. Zbog toga o tom pitanju sud ne može odlučivati. Sud ne može kao prethodno riješiti ono pitanje o kojem je nadležno tijelo već donijelo pravomoćnu odluku¹⁰... Zaključno, kako je već apostrofirano, parničnom sudu ne smije nekim posebnim propisom biti onemogućeno odlučivati o prethodnom pitanju. Primjerice - ... Tako sud može postupiti ako posebnim propisima nije drukčije određeno. U ovom slučaju posebnim propisima nije određeno da sud o ovakvom pitanju ne bi mogao riješiti kao o prethodnom pitanju¹¹...*

4. LIMITIRANI PRAVNI UČINCI ODLUKE PARNIČNOG SUDA O PRETHODNOM PITANJU

ZPP propisuje da odluka parničnog suda kojim je riješio prethodno pitanje proizvodi pravne učinke odnosno djelovanje samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno¹². Odnosno, drugim riječima kazano, kad se to pravno pitanje pojavi pred drugim tijelom ili sudom, bilo kao prethodno, bilo kao glavno, oni su ga ovlaštenu riješiti na drukčiji način zbog pravne nevezanosti odlukom parničnog suda. Primjerice - ... *Pravno stajalište tih sudova nije pravilno. Rješenje kojim bi se određivala uvećana plaća za tužitelja doista predstavlja upravni akt, ali to ne isključuje mogućnost da sud sam riješi kao prethodno pitanje ima li tužitelj pravo na uvećanu plaću. Odredbom čl. 12. st. 1. i 2. Zakona o parničnom postupku - ZPP (Narodne novine, br. 53/91, 91/92 i 112/99) propisa-*

no je da kada odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanju postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tome pitanju još nije donio odluku sud ili neko drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje) sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drukčije određeno, time da odluka o prethodnom pitanju ima učinak samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno. Prema tome, a s obzirom na spomenutu odredbu čl. 12. ZPP-a sud je mogao kao o prethodnom pitanju odlučiti ima li tužitelj pravo na uvećanu plaću s ograničenim učinkom na parnicu u kojoj je to pitanje riješeno¹³... Ili, ... Dakako utvrđujući vlasništvo tužitelja u odnosu na sporno zemljište sudovi postupali, jer tužitelji nisu postavili zahtjev za utvrđenje prava vlasništva predmetnog dijela k. č. 3212, u skladu s odredbom čl. 12. ZPP-a prema kojoj kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno. Kako odluka suda o prethodnom pitanju ima pravni učinak samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno, tužiteljima stoji na volju, ako se uzdaju u svoje pravo, da u posebnoj (vlasničkoj) parnici pokušaju to pravo i ostvariti¹⁴...

5. VEZANOST PARNIČNOG SUDA, U KONTEKSTU PITANJA KRIVNJE I POČINJENJA KAZNENOG DJELA, PRAVOMOĆNOM KAZNENOM ODLUKOM KAZNENOG SUDA

U parničnom je postupku, normira ZPP, parnični sud u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti počinitelja vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim¹⁵. Primjerice - ... *Prema odredbi čl. 12. st. 3. ZPP-a u parničnom postupku sud je u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti učinioca vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim. U konkretnom slučaju u predmetu K-712/00 je donesena presuda kojom je osiguranik tuženika proglašen krivim za kazneno djelo izazivanjem prometne nesreće i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, pa su nižestupanjski sudovi pravilno primijenili odredbu čl.*

⁹ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev-x 1037/2012-2.

¹⁰ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1265/06-2.

¹¹ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr 137/03-2.

¹² ZPP, čl. 12/2.

¹³ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr 137/03-2.

¹⁴ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2815/1990-2.

¹⁵ ZPP, čl. 12/3.

12. st. 3. ZPP-a imajući to na umu¹⁶... Ili, ... Okolnost što je tužitelj nepravomoćnom presudom u kaznenom postupku oslobođen od optužbe za počinjenje kaznenog djela nije odlučna za rješenje predmetnog spora. Naime prema odredbi čl. 12. st. 3. ZPP-a u parničnom postupku sud je u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti učinioca vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim. U konkretnom slučaju nije bilo pravomoćne presude kaznenog suda kojom bi tužitelj bio osuđen za kazneno djelo, a u provedenom postupku utvrđeno je da je osobito teško povrijedio obveze iz radnog odnosa zbog čega nastavak radnog odnosa između stranaka nije moguć¹⁷...

6. NEZAKONITOM PRIMJENOM ODREDBE ČL. 12. ZPP-a PARNIČNI SUD ČINI RELATIVNO BITNU PROCESNU POVREDU NORMIRANU ODREDBOM ČL. 354/1. U VEZI S ODREDBOM ČL. 12. ZPP-a KOJA UTJEČE NA ZAKONITOST I PRAVLINOST PRESUDE

Gore navedeni zakonski članak sadrži procesne odredbe kogentnopravne naravi pa parnični sud povredom istih čini navedenu relativno bitnu procesnu povredu pravna posljedica koje je ukidna odluka žalbenog instancijskog parničnog suda. Primjerice - ... *Međutim, ostvario se revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. u vezi s čl. 12. ZPP-a na kojeg revident ukazuje sadržajem revizije... Prema odredbi čl. 12. st. 1. ZPP-a, kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno. Iz sadržaja te odredbe jasno proizlazi da je, ukoliko je nadležno tijelo donijelo odluku o prethodnom pitanju, sud vezan za pravomoćnu odluku tog tijela. Suprotno shvaćanju nižestupanijskih sudova, o pravu tužitelja na vraćanje zatezanih kamata na neovlašteno naplaćene iznose carine i druge uvozne pristojbe, kao i o iznosu tih kamata nije odlučeno pravomoćnom odlukom upravnog tijela. Naime,*

navedenim odlukama Carinarnice - konkretno zaključcima i dopunskim rješenjem, pri čemu valja napomenuti da zaključak nema svojstvo upravnog akta (zaključkom se odlučuje o pitanjima koja se tiču postupka - čl. 220. Zakona o općem upravnom postupku - Narodne novine, br. 53/91 i 103/96) samo se u toč. 2. daje nalog Odjelu za financijsko-materijalne poslove Carinarnice da vrati tužitelju određenu svotu, ali ti zaključci i dopunsko rješenje istovremeno ne sadrže odluku da se određeni zahtjev tužitelja odbija ili da se određena svota ne vraća tužitelju, što znači da istima nije odlučeno o visini pripadajućih kamata tužitelju kao o prethodnom pitanju. Stoga su sudovi u ovom predmetu pogrešno primijenili odredbu čl. 12. st. 1. ZPP-a kad su smatrali da su vezani odlukom (zaključak i rješenje) nadležnog upravnog tijela, a što je bilo od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude. Slijedom navedenog, na temelju odredbe čl. 394. st. 1. ZPP-a valjalo je ukinuti obje nižestupanijske presude i predmet vratiti prvostupanijskom sudu na ponovno suđenje, tijekom kojeg je potrebno ponovno odlučiti o zahtjevu tužitelja za isplatu utuženih kamata¹⁸...

7. AKO NE ŽELI ILI NE SMIJE ODLUČIVATI O PRETHODNOM PITANJU, PARNIČNI JE SUD PROCESNOM ODLUKOM DUŽAN PREKINUTI PARNICU DO PRAVOMOĆNOSTI ODLUKE DRUGOG SUDA ILI TIJELA O ISTOM

ZPP propisuje obvezu parničnog suda da, ako je odlučio da sam neće rješavati prethodno pitanje, prekinu parnicu¹⁹. Parnica se prekida rješenjem o prekidu postupka u kojem se prekid deklarira i odlučuje da će se parnica nastaviti kad odluka o prethodnom pitanju zbog koje je prekinuta postane pravomoćna. Posrijedi je, dakle, negativno deklaratorno rješenje. Primjerice - ... *Budući je tijekom postupka postalo sporno potraživanje prava tužitelja na isplatu mirovine za određeno razdoblje (studeni 1991. - rujan 1998. godine), glede čega se vodi postupak kod nadležnog tijela, koji o tome još nije donio odluku, općinski sud je rješenjem od 16. studenoga 2004. godine, temeljem odredbe čl. 213. st. 1. toč. 1. u svezi s čl. 12. st. 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03 - dalje: ZPP)*

¹⁶ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 1243/2009-2.

¹⁷ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr 416/2008-2.

¹⁸ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev-x 743/2010-2.

¹⁹ ZPP, čl. 213/1. t. 1.

odredio prekid postupka, dok nadležno tijelo ne donese pravomoćnu odluku o navedenom spornom pitanju, koje rješenje je potvrđeno rješenjem Županijskog suda u Zagrebu od 12. travnja 2005. godine. Prema odredbi čl. 213. st. 1. ZPP-a, sud će prekid postupka odrediti i ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju (čl. 12.)²⁰... Ili, ... s time u svezi, u ovome su postupku nižestupanjski sudovi istaknuli prigovor tuženice trebali raspraviti i na njega odgovoriti ("sami riješiti to pitanje") - ili su odgovor na pitanje ništavnosti tih ugovora trebali "pričekati" od sudova koji o njemu odlučuju u parnicama u kojima je samo ono predmetom spora: dakle prekinuti ovaj postupak do pravomoćnosti odluka u tim parnicama - a nisu imali osnove prigovor ili pitanje relativizirati i otkloniti ga samo uz zaključak da te parnice nisu pravomoćno okončane i da ti ugovori "proizvode pravne učinke i još uvijek su na snazi". Uostalom samo bi takav pristup tuženici omogućio ostvarenje onog na što ima pravo: suprotstaviti se s uspjehom zahtjevu tužiteljice (dokazivanjem suprotnog predmnjevi istinitosti upisa u zemljišnim knjigama ili da ima pravo koje je ovlašćuje na posjed). Kako drugostupanjski sud osporenu presudu (kao niti prvostupanjski sud svoju) nije temeljio na takvome shvaćanju - i (time) zbog pogrešnog pravnog shvaćanja nije (u smislu odredaba čl. 12. ZPP-a) sam raspravio navedeno pitanje (prigovor) tuženice ili (postupajući prema odredbi čl. 213. st. 1. ZPP-a, prema kojoj "sud će prekid postupka

odrediti i ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju") prekinuo postupak do pravomoćnosti odluka u parnicama u kojima je to pitanje predmetom spora, a ne postoje razlozi za preinačenje osporene presude, to je primjenom odredbe čl. 395. st. 2. ZPP-a valjalo prihvatiti reviziju tuženice te ukinuti obje nižestupanjske presude - odlukom kao u izreci ovoga rješenja, te predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje²¹...

8. ZAKLJUČAK

Prethodno, prejudicijelno ili incidentalno pitanje u parničnom postupku je pravno pitanje koje predstavlja samostalnu pravnu cjelinu, a bez čijeg se prethodnog rješavanja ne može riješiti glavna stvar. Kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugo nadležno tijelo, dakle o prethodnom pitanju, sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno. Kada parnični sud sam riješi prethodno pitanje, takva odluka proizvodi pravne učinke samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno. Kada se, pak, prethodno pitanje odnosi na egzistentnost kaznenog djela i kaznenu odgovornost počinitelja, parnični je sud pravno vezan pravomoćnom odlukom kaznenog suda kojom je optuženik oglašen krivim.

²⁰ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 870/2005-2.

²¹ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 2486/2010-2.

Summary

THE QUESTIONS REFERRED FOR A PRELIMINARY RULING IN CIVIL PROCEDURES

In legal theory the question referred for a preliminary ruling as a procedural law institute of the Croatian civil procedural law is alternatively call prejudicial or incidental question and is defined as a legal question that represents an independent legal whole upon which the resolving of the main issue depends. The legislation prescribes that when the court decision depends on the preliminary ruling of the question of whether a right or legal relation exists or not and the court or other competent authority has not yet reached a decision on the matter (question referred for a preliminary ruling), the court can decide on the question on its own if not stipulated otherwise with special regulations. Seeing as this procedural law institute in the Civil Procedure Act is normed with only one article, in this paper we shall use examples from the relevant judicature and try to provide answers to some issues that arose during the ten years of the Act's application.

Keywords: civil procedure, question referred for a preliminary ruling, case-law, infringement of an essential procedural requirement, effects of the decision.